

OBVEZNOST SUDSKIH ODLUKA I IZVRŠENJE PREMA NOVOM ZAKONU O UPRAVNIM SPOROVIMA IZ 2024. GODINE

Prof. dr. sc. Marko Šikić*

Prof. dr. sc. Lana Ofak**

UDK 35.077.3(497.5)

<https://doi.org/10.30925/zpfsr.46.1.9>

Ur.: 16. studenoga 2024.

Pr.: 5. veljače 2025.

Pregledni rad

Sažetak

U radu se razmatraju bitna pitanja vezana za obveznost sudskih odluka donesenih u upravnom sporu te postupak njihovog izvršenja. Nakon uvodnog poglavlja, najprije se prikazuje uređenje obveznosti upravnosudskih odluka i postupka izvršenja prema ranijim propisima (prema Zakonu o preuzimanju Zakona o upravnim sporovima iz 1991. te Zakonu o upravnim sporovima iz 2010. i njegovim izmjenama i dopunama iz 2014. godine koje su se odnosile na izvršenje). Potom se u središnjem dijelu rada analiziraju odredbe novog Zakona o upravnim sporovima koji je stupio na snagu 1. srpnja 2024. godine, kojima je bio cilj detaljnije regulirati postupak izvršenja odluka upravnih sudova i time pridonijeti većoj pravnoj sigurnosti te boljoj zaštiti prava stranaka. U zaključku se rada ocjenjuje da su novim odredbama ispravljene ranije uočene nedostatnosti u pravnom uređenju postupka izvršenja. Također se zaključuje da povećane sankcije za neizvršavanje pravomoćnih presuda mogu pozitivno utjecati na disciplinu javnopravnih tijela i djelovati kao preventivna mjera, osiguravajući da ta tijela izvršavaju pravomoćne presude upravnih sudova u zadanim rokovima i u skladu s pravnim shvaćanjima ili primjedbama suda.

Ključne riječi: *obveznost sudskih odluka; izvršnost sudskih odluka; pravomoćnost; izvršenje; upravni spor.*

1. UVOD

Pravo na izvršenje sudskih odluka ključni je element prava na pravično suđenje zajamčenog čl. 29. Ustava Republike Hrvatske.¹ U slučaju da ne postoji jamstvo da

* Dr. sc. Marko Šikić, redoviti profesor u trajnom zvanju, Sveučilište u Zagrebu, Pravni fakultet; marko.sikic@pravo.unizg.hr. ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0146-9391>.

** Dr. sc. Lana Ofak, redovita profesorica, Sveučilište u Zagrebu, Pravni fakultet; lana.ofak@pravo.unizg.hr. ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7585-6370>.

1 Ustav Republike Hrvatske, Narodne novine, br. 56/90., 135/97., 113/00., 28/01., 76/10., 5/14.

se presude moraju izvršiti, vođenje upravnog spora bilo bi besmisleno i bez ikakvog stvarnog učinka.² Učinkovita i potpuna provedba presuda upravnih sudova, posebno onih u kojima je priznat tužbeni zahtjev tužitelja i poništena nezakonita pojedinačna odluka javnopravnog tijela, predstavlja i ključni aspekt vladavine prava.³ Ustav propisuje da je vladavina prava jedna od najviših vrednota ustavnog poretka Republike Hrvatske i temelj za njegovo tumačenje, uz slobodu, jednakost, nacionalnu ravnopravnost i ravnopravnost spolova, mirotvorstvo, socijalnu pravdu, poštivanje prava čovjeka, nepovredivost vlasništva, očuvanje prirode i čovjekova okoliša i demokratski višestranački sustav (čl. 3. Ustava). Nužni elementi vladavine prava koje je 2011. godine utvrdila Europska komisija za demokraciju putem prava Vijeća Europe (Venecijanska komisija) uključuju: zakonitost što obuhvaća transparentan, odgovoran i demokratski proces donošenja zakona, pravnu sigurnost ili pravnu izvjesnost, zabranu arbitrarnosti, pristup pravdi pred neovisnim i nepristranim sudovima što obuhvaća sudski nadzor administrativnih akata, poštovanje ljudskih prava i zabranu diskriminacije te jednakost pred zakonom.⁴ Pristup pravdi pred neovisnim i nepristranim sudovima, između ostalog, podrazumijeva da se sudske odluke moraju učinkovito provoditi te da se pravomoćne sudske odluke ne bi smjele revidirati (poštovanje načela *res iudicata*) osim u vrlo iznimnim slučajevima.⁵ Kako pojašnjava Gjidara, „vladavina prava je učinkovita onda kada suci mogu ne samo ‘reći pravo’ (*jurisdictio*) već i nametnuti njegovu konkretnu provedbu (*imperium*)“.⁶ U tom kontekstu Gjidara također ističe da „‘autoritet pravomoćne odluke’ znači ne samo da se o onome što je presuđeno ne može ponovno odlučivati (osim ako se ne koriste zakonom predviđeni pravni lijekovi) i da se ono ne može opovrgnuti, već i da se ‘ono što je presuđeno mora izvršiti’“.⁷

Koncepcija obveznosti sudskih presuda jedno je od temeljnih polazišta upravnog sudovanja, jer bez nje bi upravno sudovanje izgubilo svoj smisao.⁸ Upravo iz tog razloga, potpuno je razumljivo da neki autori ovu očitost izražavaju na jednako jasan način: „Sudske odluke moraju biti obvezujuće samim time što su – sudske.“⁹

(u daljnjem tekstu: Ustav).

- 2 V. Marko Šikić i Lana Ofak, „Pravo na izvršenje upravnosudskih odluka kao jamstvo poštenog suđenja“, *Zbornik radova Pravnog fakulteta u Splitu* 52, br. 1 (2015): 203-221.
- 3 Marc Gjidara, „Les causes d’inexécution des décisions du juge administratif et leurs remèdes“, *Zbornik radova Pravnog fakulteta u Splitu* 52, br. 1 (2015): 69-70.
- 4 Council of Europe, *Report on the Rule of Law – Adopted by the Venice Commission at Its 86th Plenary Session*, pristup 15. studenoga 2024., [https://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD\(2011\)003rev-e](https://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD(2011)003rev-e). Prijevod prema: Jasna Omejec, *Konvencija za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda u praksi Europskog suda za ljudska prava: Strasbourški acquis* (Zagreb: Novi informator, 2014.), 1086.
- 5 Council of Europe, *Report on the Rule of Law*, para. 58.
- 6 Marc Gjidara, „Les causes d’inexécution“, 70.
- 7 Marc Gjidara, „Les causes d’inexécution“, 70.
- 8 V. Marko Šikić, „Obveznost sudskih presuda“, u: *Upravno sudovanje u Hrvatskoj: okrugli stol održan 29. lipnja 2017. u palači Akademije u Zagrebu*, ur. Jakša Barbić (Zagreb: Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, 2018.), 147-155.
- 9 Andrej Abramović, „Obveznost izvršenja upravnosudskih odluka“, u: *Aktualnosti hrvatskog zakonodavstva i pravne prakse*, ur. Đuro Sessa (Zagreb: Društvo za građanskopravne znanosti

Zbog svoje iznimne važnosti, institut izvršenja u upravnim sporovima u hrvatskoj pravnoj literaturi zauzeo je posebnu pozornost autora,¹⁰ osobito nakon stupanja na snagu Zakona o upravnim sporovima iz 2010.¹¹

Cilj je ovoga rada analizirati razvoj pravnog okvira koji se odnosi na izvršenje sudskih odluka u upravnim sporovima. U nastavku rada istražiti ćemo ključne aspekte pravnog uređenja obveznosti i izvršenja upravnosudskih odluka kroz četiri značajna razdoblja, od 1991. do 2024. godine. Prvo ćemo razmotriti odredbe Zakona o preuzimanju Zakona o upravnim sporovima iz 1977. godine,¹² koje su postavile temelje za upravne sporove u Republici Hrvatskoj (poglavlje 2.1.). Zatim ćemo analizirati promjene uvedene ZUS-om/10, kojima je upravni spor značajno reformiran (poglavlje 2.2.). Također ćemo sagledati izmjene i dopune Zakona o upravnim sporovima iz 2014. godine,¹³ koje su nastojale dodatno unaprijediti pravni okvir u pogledu postupka izvršenja (poglavlje 2.3.). U idućem dijelu rada proučit ćemo relevantne odredbe novog Zakona o upravnim sporovima iz 2024. godine,¹⁴ kojim su usvojeni novi pristupi u uređenju postupka izvršenja upravnosudskih odluka (poglavlje 3.). Analiza razvoja pravnog okvira omogućit će bolje razumijevanje prilagodbe hrvatskog pravnog okvira novim okolnostima, osobito tijekom tranzicije u demokratsko društvo koje počiva na vladavini prava i u kojem se poštuju ljudska prava i temeljne slobode. Istraživanje zakonodavnih promjena također će omogućiti utvrđivanje utjecaja novouvedenog pravnog uređenja na poboljšanje učinkovitosti izvršenja upravnosudskih odluka. Na kraju, ali ne manje važno, proučavanje odredaba novog ZUS-a/24 pružit će stručnoj javnosti uvid u usvojene novine, čime će se olakšati razumijevanje njihovih mogućih posljedica i načina primjene.

i praksu Hrvatske, 2013.), 643.

- 10 V., primjerice, u: Marko Šikić, „Obveznost i izvršenje odluka donesenih u upravnom sporu“, *Zbornik radova Pravnog fakulteta u Splitu* 49, br. 2 (2012): 411-424; Dario Đerđa, „Izvršenje upravnosudskih odluka u hrvatskom i usporednom pravu“, *Zbornik radova Pravnog fakulteta u Splitu* 52, br. 1 (2015): 131-157; Alen Rajko, „Izvršenje presuda upravnih sudova u Hrvatskoj – otvorena pitanja i mogućnosti njihova rješavanja“, *Sveske za javno pravo* 4, br. 14 (2013): 21-26; Ivan Malenica, „Izvršenje upravnosudskih odluka u hrvatskom i poredbenom pravu“ (doktorska disertacija, Zagreb: Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu, 2020.); Alen Rajko i Vedran Juričić, „Izvršenje rješenja u upravnom sporu“, *Informator* 64, br. 6409 (2016): 1-3 i 6. Temi izvršenja upravnosudskih odluka bili su posvećeni *VIII. Hrvatsko-francuski upravnopravni dani* održani u Splitu 2014. godine (v. *Hrvatsko-francuski upravnopravni dani*, pristup 15. studenoga 2024., <https://upravnopravnidani.pravst.unist.hr/publikacije/radovi/2014-2/>).
- 11 Zakon o upravnim sporovima, Narodne novine, br. 20/10., 143/12., 152/14., 94/16., 29/17., 110/21. (u daljnjem tekstu: ZUS/10).
- 12 Zakon o preuzimanju Zakona o upravnim sporovima, Narodne novine, br. 53/91., 9/92., 77/92. (u daljnjem tekstu: ZUS/91).
- 13 Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o upravnim sporovima, Narodne novine, br. 152/14. (u daljnjem tekstu: ZUS/14).
- 14 Zakon o upravnim sporovima, Narodne novine, br. 36/24. (u daljnjem tekstu: ZUS/24).

2. IZVRŠENJE U UPRAVNIM SPOROVIMA PREMA RANIJIM PROPISIMA

Još od samih začetaka upravnog sudovanja u hrvatskom pravu koncepcija je obveznosti odluka upravnih sudova prepoznata kao *condicio sine qua non* upravnosudske zaštite.¹⁵ Navedena se koncepcija nastavila uređivati te razvijati i u zakonskim tekstovima koji su uređivali upravnosudsku zaštitu u socijalističkoj Jugoslaviji.¹⁶

2.1. Izvršenje prema Zakonu o upravnim sporovima iz 1991.

Republika Hrvatska je 1991. godine, uz određene izmjene i dopune, preuzela prethodni savezni Zakon o upravnim sporovima iz 1977. godine. Načelo obveznosti sudskih presuda zadržano je u čl. 4. ZUS-a/91. U razradi navedene odredbe, zakonodavac je u ZUS-u/91 krenuo od koncepta upravnog spora kao prvenstveno spora o zakonitosti. Propisivao je obvezu nadležnog javnopravnog tijela da prema čl. 62. ZUS-a/91, nakon što Upravni sud poništi postojeći upravni akt, donese novi akt, ako je to potrebno prema prirodi stvari. Pri tome je javnopravno tijelo bilo dužno takav akt donijeti bez odlaganja, a najkasnije u roku od 30 dana od dana dostave presude, i to u skladu s pravnim shvaćanjima i primjedbama Upravnog suda.¹⁷

Nadalje, čl. 63. st. 1. ZUS-a/91 utvrdio je pravnu zaštitu u slučaju kada bi nadležno javnopravno tijelo donijelo novi upravni akt koji nije u skladu s pravnim shvaćanjima ili primjedbama Upravnog suda. U takvim su slučajevima, stranke, odnosno tužitelji u upravnom sporu imali mogućnost podnijeti nove tužbe. Upravni je sud, postupajući po tim tužbama, mogao poništiti osporeni (novi) akt i, u pravilu, donijeti presudu koja u potpunosti zamjenjuje akt nadležnog tijela. Prema čl. 63. st. 2. ZUS-a/91 propisana je i dužnost Upravnog suda da o opisanom neposluhu izvijesti nadzorno javnopravno tijelo kako bi ono poduzelo disciplinske mjere u odnosu na odgovorne službene osobe u javnopravnom tijelu.¹⁸

U slučaju neizvršenja obveze iz čl. 62., pravnu zaštitu je utvrdio također i čl. 64. ZUS-a/91 koja se odnosila na situacije kada nadležno tijelo javne uprave ne donese novi akt unutar 30 dana. Prema čl. 64. st. 1. ZUS-a/91, stranka je mogla podnijeti poseban zahtjev (požurnicu) javnopravnom tijelu za donošenje akta. Ako nadležno tijelo ne bi postupilo ni u roku od sedam dana od zaprimanja tog zahtjeva, stranka je mogla podnijeti poseban zahtjev Upravnom sudu za donošenje takvog akta.¹⁹

15 V. čl. 42. Zakona o Državnom savjetu i upravnim sudovima, Službene novine, br. 111. od 22. svibnja 1922., br. 9-IV od 11. siječnja 1929. i br. 170. LXIV od 29. srpnja 1930. i čl. 64. st. 1. Uredbe o Upravnom sudu u Zagrebu, Narodne novine, br. 236. od 18. listopada 1939.

16 V. čl. 4. Zakona o upravnim sporovima, Službeni list FNRJ, br. 23/52., Službeni list SFRJ, br. 16/65., 21/65. i čl. 4. Zakona o upravnim sporovima, Službeni list SFRJ, br. 4/77. Iscrpno o upravnim sudovanju u Hrvatskoj v. u: Dragan Medvedović, „Upravno sudstvo u Hrvatskoj – prilog za povijesni pregled“, u: *Hrestomatija upravnog prava*, ur. Dragan Medvedović (Zagreb: Suvremena javna uprava, 2003.), 309-356.

17 V. o navedenom u: Šikić, „Obveznost i izvršenje“, 413.

18 V. u: Šikić, „Obveznost i izvršenje“, 413-414.

19 V. u Šikić, „Obveznost i izvršenje“, 414.

Postupajući po navedenom zahtjevu Upravni sud bi, u skladu s odredbom čl. 64. st. 2. ZUS-a/91, prvo zatražio od nadležnog javnopravnog tijela objašnjenje razloga zbog kojih novi upravni akt nije donesen. Ako javnopravno tijelo ne bi dostavilo obavijest u roku od sedam dana ili ako bi Upravni sud ocijenio da razlozi navedeni u obavijesti ne opravdavaju neizvršenje sudske presude, Upravni sud bi donio rješenje koje u potpunosti zamjenjuje akt nadležnog tijela. Također, važno je napomenuti da je formalna karakteristika ove sudske odluke to što se ona donosila kao rješenje.²⁰ Tijelo nadležno za izvršenje bilo bi dužno bez odgode provesti rješenje koje bi mu dostavio Upravni sud nakon donošenja. Također, o propuštanju donošenja rješenja Upravni sud bi obavještavao i tijelo koje provodi nadzor nad tuženim tijelom. Svrha ovog obavještavanja bila je poduzimanje disciplinskih mjera kako bi se spriječili budući ozbiljni slučajevi neizvršavanja pravomoćnih presuda.²¹

2.2. Izvršenje prema Zakonu o upravnim sporovima iz 2010.

ZUS/10 je stupio na snagu 1. siječnja 2012. godine i nekoliko je puta noveliran. Budući da su 2014. godine donesene izmjene koje su intervenirale u uređenje materije obveznosti i izvršenja presuda i rješenja, u ovom ćemo se radu najprije osvrnuti na inicijalni zakonski tekst iz 2010. da bismo zatim prikazali i spomenute novele iz 2014. godine. ZUS/10 također je sadržavao načelo obveznosti sudskih odluka,²² a važno je napomenuti da je tim zakonom upravni spor primarno reguliran kao spor pune jurisdikcije, dok je spor o zakonitosti s kasatornim ovlastima imao sekundarni značaj.²³ Nedugo nakon što je ZUS/10 stupio na snagu, u pravnoj je literaturi istaknuto da zakonodavac nije uspio u potpunosti izgraditi učinkoviti sustav obveznosti i izvršenja sudskih presuda, prvenstveno zbog neuspjeha u rješavanju problema i pitanja koje postavlja sustav spora pune jurisdikcije.²⁴

Pitanje je izvršenja sudskih odluka propisano u petom dijelu ZUS-a/10. Najprije se u skladu s čl. 80. propisuje trenutak kada sudske odluke postaju izvršne, slijedom čega bi presuda u upravnom sporu postala izvršna nakon dostave stranci, ako presudom ne bi bio određen drugi rok za izvršenje. Navedeno je značilo da objava presude nije imala utjecaj na njezinu izvršnost.²⁵ Važno je napomenuti da je čl. 66. st. 6. ZUS-a/10 propisivao da podnošenje žalbe²⁶ ne odgađa izvršenje osporene presude. Pravomoćnost i izvršnost sudskih presuda na koje je podnesena žalba obično nisu

20 V. u Šikić, „Obveznost i izvršenje“, 416.

21 V. u Šikić, „Obveznost i izvršenje“, 418.

22 V. čl. 10. ZUS-a/10.

23 V. čl. 58. st. 1. ZUS-a/10. O navedenom v. u: Dario Đerđa i Marko Šikić, *Komentar Zakona o upravnim sporovima* (Zagreb: Novi informator, 2012.), 257; Šikić, „Obveznost i izvršenje“, 418 i Frane Staničić, Bosiljka Britvić Vetma i Božidar Horvat, *Komentar Zakona o upravnim sporovima* (Zagreb: Narodne novine, 2017.), 27-28.

24 V. Šikić, „Obveznost i izvršenje“, 418.

25 V. Đerđa i Šikić, *Komentar Zakona o upravnim sporovima*, 298 i Šikić, „Obveznost i izvršenje“, 419-420.

26 ZUS-om/10 reformiran je hrvatski upravni spor ustrojavanjem upravnog sudovanja u dva stupnja te uvođenjem i uređenjem žalbe kao redovnog pravnog lijeka protiv prvostupanjskih odluka.

nastupale istovremeno, jer je prvostupanjska presuda upravnog suda postajala izvršnom odmah po dostavi stranci. Prema tome, i nepravomoćna presuda bila je obvezna za obveznika izvršenja.²⁷ Ovakvo je zakonsko uređenje kritizirano. Isticalo se da nije opravdano započeti prisilno izvršenje sudske presude prije završetka upravnog spora, jer bi u slučaju da Visoki upravni sud donese drugačiju meritornu odluku, bilo potrebno provesti restituciju.²⁸

Izvršenje je presuda posebno propisivao čl. 81. ZUS-a/10. Kako smo naglasili u ovome radu, zakonodavac se u ZUS-u/10 opredijelio za primarno reformacijske odluke upravnih sudova i Visokog upravnog suda, a to je imalo utjecaja i na koncepciju uređenje postupka izvršenja presuda. Prema ovome modelu, kada bi upravni sud tužbeni zahtjev usvojio, u pravilu bi presudom sam i riješio upravnu stvar.²⁹

Međutim, ako bi upravni sud usvojio tužbeni zahtjev i poništio pojedinačnu odluku javnopravnog tijela, ali ne bi riješio upravnu stvar zbog prirode stvari ili diskrecijske ocjene tuženika, upravni bi se predmet vratio u stanje u kojem je bio prije donošenja odluke u upravnom postupku. Takvom bi se presudom poništile i sve pravne posljedice koje bi bile rezultat izvršenja poništene odluke. Prema čl. 81. st. 2. ZUS-a/10, tuženo javnopravno tijelo moralo bi postupiti prema izreci presude i donijeti novo rješenje u skladu s pravnim shvaćanjem i primjedbama suda, u roku od 30 dana od dostave presude.³⁰

No, ako tuženo javnopravno tijelo ne bi donijelo novu pojedinačnu odluku u zadanom roku ili bi je donijelo protivno pravnom shvaćanju i primjedbama suda, tada sud ne bi mogao sam riješiti upravnu stvar presudom, kao što je mogao učiniti u skladu s ranije opisanim odredbama ZUS-a/91.³¹ Jedini način na koji je stranka mogla ostvariti pravnu zaštitu u ovoj situaciji bio je ponovno pokretanje upravnog spora tužbom protiv pojedinačne odluke donesene suprotno pravnom shvaćanju i primjedbama suda ili zbog propuštanja javnopravnog tijela da postupi prema sudskoj odluci. Sud nije imao nikakvo prinudno sredstvo kojim bi mogao natjerati javnopravno tijelo da postupi i donese odluku, niti je mogao svojom odlukom zamijeniti pojedinačnu odluku javnopravnog tijela.³²

Kada bi upravni sud usvojio tužbu ili svojom presudom riješio upravnu stvar i odredio obvezu nekoj od stranaka, tuženik bi u skladu s čl. 81. st. 1. ZUS-a/10

27 V. Đerđa i Šikić, *Komentar Zakona o upravnim sporovima*, 298 i Šikić, „Obveznost i izvršenje“, 420.

28 No, navodilo se i da je ovako strogi režim donekle ublažen odredbom čl. 66. st. 6. ZUS-a/10 u skladu s kojom je Visoki upravni sud na prijedlog žalitelja mogao odgoditi izvršenje osporavane presude. O svemu navedenom v. u: Đerđa i Šikić, *Komentar Zakona o upravnim sporovima*, 298 i Šikić, „Obveznost i izvršenje“, 420 i 421.

29 V. čl. 58. st. 1. i 3. ZUS-a/10. O navedenom v. u: Đerđa i Šikić, *Komentar Zakona o upravnim sporovima*, 299 i Šikić, „Obveznost i izvršenje“, 420.

30 V. u: Đerđa i Šikić, *Komentar Zakona o upravnim sporovima*, 300 i Šikić, „Obveznost i izvršenje“, 420 i 421.

31 V. u: Đerđa i Šikić, *Komentar Zakona o upravnim sporovima*, 300 i Šikić, „Obveznost i izvršenje“, 421.

32 V. u: Đerđa i Šikić, *Komentar Zakona o upravnim sporovima*, 300 i Šikić, „Obveznost i izvršenje“, 421 i 422.

bio dužan osigurati izvršenje takve presude.³³ Prema čl. 81. st. 3. ZUS-a/10, tužitelj bi mogao zahtijevati od suda izvršenje presude putem zahtjeva za izvršenje, ako tuženik ne bi osigurao izvršenje presude u zadanom roku ili ne bi postupio prema presudi suda. Pitanje koje se ovdje ponovno postavilo odnosi se na zakonske ovlasti suda u vezi s izvršavanjem presude. Sud bi, osim ponovnog nalaganja tuženiku da osigura izvršenje presude, eventualno mogao obavijestiti tijelo javne uprave koje nadzire tuženika o neizvršavanju presude.³⁴ ZUS/10 nije detaljno razradio postupak izvršenja, već je uputio na primjenu odredba iz Zakona o općem upravnom postupku.³⁵ Međutim, istaknuto je da će se ta pravila u mnogim slučajevima pokazati neodgovarajućima za izvršenje sudskih presuda.³⁶

Izvršenje rješenja regulirao je čl. 82. st. 1. ZUS-a/10 koji je najprije propisivao da rješenje izvršava sud koji je rješenje i donio. U čl. 82. st. 2. ZUS-a/10 bilo je određeno da se novčane obveze utvrđene rješenjem izvršavaju prema propisima koji uređuju sudsko izvršenje.

2.3. Izvršenje prema Zakonu o izmjenama i dopunama Zakona o upravnim sporovima iz 2014.

Zakonodavac je 2014. godine opsežnije intervenirao u odredbe o izvršenju sudskih odluka, kao i u odredbe koje su izravno povezane s materijom izvršenja. Izmijenjeni su čl. 66. st. 6. ZUS-a/14 u kojem je sada bilo propisano da žalba *odgađa* izvršenje pobijane presude, te čl. 80. st. 1. ZUS-a/14 kojim je određeno da *pravomoćna* presuda postaje izvršna nakon dostave stranci. Značajne izmjene i dopune odnosile su se na odredbe kojima se regulira izvršenje presuda. Tako je čl. 81. st. 1. ZUS-a/14 dopunjen odredbom prema kojoj je, pored tuženika, izvršenje presude dužno osigurati i tijelo nadležno za izvršenje. Nadalje, čl. 81. st. 2. ZUS-a/14 propisana je dužnost tuženika (ili tijela koje provodi izvršenje) da postupi u skladu s izrekom presude najkasnije u roku od 60 dana od dostave pravomoćne presude, pri čemu su vezani *pravnim shvaćanjem i primjedbama* suda.

Ako bi se dogodilo da tuženik ili tijelo nadležno za izvršenje ne izvrše pravomoćnu presudu u propisanom roku ili ako bi izvršili presudu protivno njezinoj izreci, pravnom shvaćanju ili primjedbama suda, prema čl. 81. st. 3. ZUS-a/14 tužitelj je mogao zahtjevom za izvršenje od prvostupanjskog suda³⁷ zahtijevati izvršenje presude, odnosno zatražiti utvrđenje nedopustivosti izvršenja.

33 Isto bi vrijedilo i za slučaj kada bi upravni sud presudom odredio tuženiku da izvrši neku radnju koju je prema zakonu, propisima, pojedinačnoj odluci ili upravnom ugovoru bio obvezan izvršiti.

34 V. Đerđa i Šikić, *Komentar Zakona o upravnim sporovima*, 301 i Šikić, „Obveznost i izvršenje“, 422.

35 Zakon o općem upravnom postupku, Narodne novine, br. 47/09., 110/21. (u daljnjem tekstu: ZUP).

36 V. Đerđa i Šikić, *Komentar Zakona o upravnim sporovima*, 301 i Šikić, „Obveznost i izvršenje“, 422.

37 O zakonodavčevom propuštanju propisivanja slučaja u kojima Visoki upravni sud postupa kao prvostupanjski sud v. u: Staničić, Britvić Vetma i Horvat, *Komentar zakona o upravnim sporovima*, 271-272.

Kada bi sud zaprimio takav zahtjev mogao ga je, u skladu s čl. 81. st. 5. ZUS-a/14, rješenjem *odbaciti* ako bi bio podnesen od strane neovlaštene osobe ili ako bi bio preuranjen.³⁸ Ako bi, pak, sud utvrdio da je presuda izvršena prije donošenja odluke o zahtjevu,³⁹ ili da je zahtjev bio upravljen prema tijelu koje nije obveznik izvršenja, ili da je zahtjev neosnovan iz drugih razloga, tada bi zahtjev za izvršenje morao rješenjem *odbiti*.⁴⁰ Ako bi sud utvrdio da tuženik, odnosno tijelo nadležno za izvršenje nije u roku izvršilo pravomoćnu presudu, u skladu s čl. 81. st. 7. ZUS-a/14, tada bi mogao donijeti rješenje kojim usvaja zahtjev stranke te naređuje prisilno izvršenje presude.⁴¹

U drugoj mogućnosti, u slučajevima kada bi novo rješenje bilo doneseno protivno izreci presude, sud je imao jedino ovlast rješenjem⁴² usvojiti zahtjev stranke te utvrditi nedopustivost izvršenja.⁴³ Dakle, sud nije imao ovlast donijeti presudu kojom bi se novo rješenje poništilo. Rješenje kojim se usvaja zahtjev stranke te naređuje prisilno izvršenje presude ili rješenje kojim se usvaja zahtjev stranke te utvrđuje nedopustivost rješenja, sud bi dostavljao i tijelu koje je prema posebnim propisima nadležno za nadzor nad javnopravnim tijelom nadležnim za izvršenje.⁴⁴

Prema čl. 81. st. 8. i 9. ZUS-a/14 propisana je i mogućnost prisiljavanja na izvršenje tuženika ili tijela nadležnog za izvršenje novčanim kaznama. Navedena se kazna mogla izreći rješenjem⁴⁵ odgovornoj osobi u nadležnom javnopravnom tijelu (čelniku takvog tijela), koje je iz neopravdanih razloga propustilo izvršiti pravomoćnu sudsku presudu ili koje je u izvršenju presude postupilo protivno njezinoj izreci, pravnom shvaćanju ili primjedbama suda.⁴⁶ Novčana se kazna mogla izreći do visine jednomjesečne prosječne neto plaće u Republici Hrvatskoj, što je svakako predstavljalo previše blagu kaznu. Konačno, prema čl. 81. st. 11. ZUS-a/14 bilo je propisano i da je zbog štete nastale neizvršenjem, odnosno nepravodobnim izvršenjem presude donesene u upravnom sporu tužitelj imao pravo na naknadu koja se ostvarivala u sporu pred nadležnim sudom.

38 Iako je čl. 81. st. 5. ZUS-a/14 predviđao odbacivanje zbog nepravodnosti, teorija je ispravno primijetila da se zahtjev može poslati samo preuranjeno. Prema tome, tužitelj zahtjev za izvršenje može poslati bilo kada nakon isteka propisanog roka od 60 dana. V. u: Staničić, Britvić Vetma i Horvat, *Komentar Zakona o upravnim sporovima*, 272.

39 U teoriji je istaknuto da bi bilo primjerenije da u navedenom slučaju sud rješenjem samo obustavlja postupak. V. u: Staničić, Britvić Vetma i Horvat, *Komentar Zakona o upravnim sporovima*, 273.

40 V. čl. 81. st. 6. ZUS-a/14.

41 Opsežnije o navedenom v. u: Staničić, Britvić Vetma i Horvat, *Komentar Zakona o upravnim sporovima*, 273.

42 Prema čl. 81. st. 10. ZUS-a/14 bila je propisana mogućnost žalbe (te hitan postupak po žalbi) na rješenja upravnog suda kojima se zahtjev za izvršenje odbacivao, odbijao ili usvajao.

43 V. čl. 81. st. 7. ZUS-a/14. O navedenom v. u: Staničić, Britvić Vetma i Horvat, *Komentar Zakona o upravnim sporovima*, 273.

44 V. čl. 81. st. 7. ZUS-a/14.

45 I čl. 81. st. 10. ZUS-a/14 protiv ovoga rješenja bila je propisana žalba, o kojoj se odlučivalo u hitnom postupku.

46 O mogućnosti kažnjavanja novčanom kaznom i samog nadležnog javnopravnog tijela v. u: Staničić, Britvić Vetma i Horvat, *Komentar zakona o upravnim sporovima*, 274.

Vežano za materiju izvršenja rješenja, čl. 82. st. 1. ZUS-a/14 određivao je da rješenje protiv kojeg žalba nije dopuštena izvršava sud koji je rješenje donio. U st. 2. istog članka bilo je propisano da se na izvršenje pravomoćnih rješenja odgovarajuće primjenjuju zakonske odredbe o izvršenju pravomoćnih presuda, dok je st. 3. određivao da se izvršenje novčanih obveza određenih rješenjem provodi u skladu s propisima kojima je uređeno sudsko izvršenje.

3. IZVRŠENJE PREMA NOVOM ZAKONU O UPRAVNIM SPOROVIMA IZ 2024.

Jedan od glavnih problema vezanih za postupak izvršenja prema ZUS-u/10 bio je nedostatak odgovarajuće regulacije te su se pravila izvršenja propisana ZUP-om na koja se upućuje u ZUS-u/10, u mnogim slučajevima smatrala neodgovarajućima za postupanje prilikom izvršenja sudskih presuda.⁴⁷ Premda su se prethodno opisanom novelom iz 2014. godine u određenoj mjeri ispravili uočeni nedostaci, kritika o izrazitoj podnormiranosti postupka izvršenja i dalje je bila opravdana.⁴⁸ Stoga je glavni cilj novog uređenja bila detaljnija regulacija, čime bi se pridonijelo većoj pravnoj sigurnosti i boljoj zaštiti prava stranaka.

Za razliku od ZUS-a/10 i njegove novele iz 2014. godine koje su postupak izvršenja sudskih odluka uređivale sa samo tri članka (izvršnost sudskih odluka, izvršenje presuda i izvršenje rješenja), ZUS/24 postupak izvršenja uređuje podrobnije (čl. 150.-157. ZUS-a/24). Što se tiče odredbe o obveznosti sudskih odluka (čl. 10. ZUS-a/24), ona je ostala nepromijenjena u odnosu na prijašnju odredbu. U nastavku rada razmotrit ćemo nove odredbe koje uređuju postupak izvršenja presuda i rješenja te objasniti razloge za njihovo uvođenje. Također ćemo istaknuti pitanja koja su ostala otvorena te ponuditi odgovore.

3.1. Izvršenje presuda

Trenutak nastupa izvršnosti presude i rješenja (čl. 150. ZUS-a/24) uređen je na jednak način kao i prema ZUS-u/14,⁴⁹ a neizmijenjene su i odredbe kojima se propisuje dužnost tuženika, odnosno tijela nadležnog za izvršenje, da osigura izvršenje presude (čl. 151. st. 1. ZUS-a/24).

Kada je tužbeni zahtjev odbijen, to znači da je zakonitost pojedinačne odluke, zakonitost postupanja ili propuštanja postupanja javnopravnog tijela ili zakonitost sklapanja, raskidanja i izvršavanja upravnog ugovora potvrđena sudskom presudom

47 Đerđa i Šikić, *Komentar Zakona o upravnim sporovima*, 301; Staničić, Vetma i Horvat, *Komentar Zakona o upravnim sporovima*, 274.

48 V. Alen Rajko, „Hrvatsko uređenje izvršenja presude donesene u upravnom sporu u svjetlu preporuka i drugih dokumenata Vijeća Europe“, *Godišnjak Akademije pravnih znanosti Hrvatske* 13, br. 1 (2022): 115.

49 Ukazujemo na to da su u Konačnom prijedlogu zakona o upravnim sporovima od 29. veljače 2024., kao i u prethodnom ZUS-u, ispravno deklinirali riječ stranka (stranka ž, D -nci), ali je nakon usvajanja u Hrvatskom saboru umjesto „stranci“ na svim mjestima u dativu navedeno „stranki“, što je prema našem mišljenju pogrešno učinjeno.

te se postupak izvršenja provodi u skladu s pravilima ZUP-a.⁵⁰ Stoga se odredbe ZUS-a/24 o izvršenju presuda odnose na slučajeve usvajanja tužbenog zahtjeva.

Na jednak je način, kao i prema odredbama ZUS-a/14, propisana dužnost javnopravnog tijela da u izvršenju presude postupi u skladu s izrekom presude najkasnije u roku od 60 dana od dostave pravomoćne presude, pri čemu je vezan pravnim shvaćanjem i primjedbama suda. Jedina je razlika što je dodatno propisano da, u slučaju da se spis vodio u fizičkom obliku, rok počinje teći od dostave pravomoćne presude i povrata spisa tuženiku (čl. 151. st. 2. ZUS-a/24).

Kada je riječ o izvršenju presuda kojima se predmet vraća na ponovni postupak, pitanje koje se u praksi pojavilo jest jesu li javnopravna tijela vezana primjedbama i pravnim shvaćanjima izraženima u obrazloženju presude. Imajući u vidu ustavno jamstvo sudske kontrole zakonitosti akata tijela javne vlasti, ako javnopravna tijela ne postupaju u skladu s izrekom presude ili ne postupaju u rokovima i ne pridržavaju se pravnih shvaćanja i primjedbi upravnog suda, to u potpunosti ruši temeljne postavke upravnog spora.⁵¹ S tim u vezi važno je istaknuti odluku Ustavnog suda Republike Hrvatske u predmetu U-III/2738/2019 od 10. lipnja 2020. u kojoj je izrazio sljedeće pravno shvaćanje: „Naime, da bi bila izvršena presuda kojom se poništava doneseni upravni akt i nalaže donošenje novog – uz uputu o načinu primjene prava – nije dostatno samo umjesto poništenog donijeti novi upravni akt, već je presuda izvršena tek onda kada je novi upravni akt donesen u skladu s izrekom presude te s pravnim shvaćanjem i konkretnim primjedbama suda. Osporeno rješenje Upravnog suda u Zagrebu uopće ne razmatra taj aspekt izvršenja (*nota bene*) vlastite presude, već, u osnovi, sugerira da će sva sporna meritorna pitanja biti razriješena u novom upravnom sporu koji je u međuvremenu pokrenut protiv novodonesenih rješenja. Isto potvrđuje i Visoki upravni sud, čime oba ta suda negiraju ili barem zanemaruju svrhu postojanja članka 81. ZUS-a (kao što je, primjerice, sprječavanje generiranja novih, suvišnih sporova), a u konačnici i samog instituta pravomoćnosti te *de facto* izražavaju stajalište da se postupci o istoj upravnoj stvari mogu voditi uvijek iznova, bez ikakvih ograničenja, uključujući i ograničenje pravomoćnošću presude. Okolnost da presudom broj Usl-4122/14 nije meritorno presuđeno u konkretnoj upravnoj stvari, već je naloženo nadležnom upravnom tijelu da tu upravnu stvar riješi na određeni način (uz prethodno poništenje ranije donesenih rješenja), ne znači da ta presuda nije stekla svojstvo pravomoćnosti.“⁵²

Uzimajući u obzir sve navedeno, u ZUS-u/24 uvedena je nova odredba koja nalaže da, kada se predmet vraća na ponovni postupak, izreka sudske odluke mora uključivati obvezu nadležnog tijela da u ponovljenom postupku postupi u skladu s pravnim shvaćanjima i primjedbama izraženim u obrazloženju te odluke (čl. 119. st. 4. ZUS-a/24). Do sada je ta sintagma u sudskim presudama bila navedena na kraju obrazloženja.⁵³ Na ovaj se način razriješila dvojba o pravnoj prirodi vezanosti danih

50 Đerđa, „Izvršenje upravnosudskih odluka“, 144.

51 Šikić, „Obveznost sudskih presuda“, 153.

52 Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, U-III/2738/2019 od 10. lipnja 2020., t. 10.

53 V. primjerice presudu Upravnog suda u Rijeci, Us I-2059/2023-13 od 27. lipnja 2024., t. 12. u kojoj se na kraju obrazloženja navodi: „U izvršenju ove presude javnopravna su tijela obvezna

uputa koje upravni sud daje javnopravnom tijelu u presudama kojima se predmet vraća na ponovni postupak.

3.2. Zahtjev za izvršenje presude i odgovor na zahtjev

Novim je odredbama postupak podnošenja zahtjeva za izvršenje presuda reguliran detaljnije (čl. 151. ZUS-a/24). Cilj je detaljnije regulacije bio ukloniti dotadašnje prigovore o podnormiranosti postupka izvršenja. ZUS/24, poput ZUS-a/14, razlikuje dvije situacije: prvu, kada nova odluka nije donesena u roku pri čemu se ocjenjuje opravdanost razloga za njezino nedonošenje te drugu, kada je nova odluka donesena protivno izreci presude, pravnom shvaćanju ili primjedbama suda.⁵⁴ Neovisno o kojoj je situaciji riječ, postupak za izvršenje presude ne može se pokrenuti po službenoj dužnosti nego samo povodom zahtjeva tužitelja kao jedinog ovlaštenog podnositelja. Zahtjev za izvršenje presude podnosi se sudu koji je presudu donio. Vezano uz pitanje roka za podnošenje zahtjeva za izvršenje presude, zahtjev se ne bi trebao podnijeti preuranjeno, odnosno prije proteka roka koji je sud u izreci presude odredio za njezino izvršenje jer će ga sud u tom slučaju odbaciti rješenjem (v. *infra* poglavlje 3.5.).

Jedna od najčešćih primjedbi u pogledu uređenja postupka izvršenja prema ZUS-u/10, kao i prema noveli iz 2014. godine, odnosila se na upućivanje na primjenu pravila kojima je uređeno izvršenje u općem upravnom postupku umjesto da se postupak uredi samim ZUS-om.⁵⁵ U skladu s novom odredbom, ako je presudom naložena isplata, izvršenje se provodi u ovršnom postupku pred nadležnim tijelom (čl. 152. st. 1. ZUS-a/24) te se više ne upućuje na primjenu ZUP-a.

Nadalje, propisano je da podneseni zahtjev za izvršenje presude sud dostavlja tuženiku, odnosno tijelu nadležnom za izvršenje. To bi, primjerice, moglo biti prvostupanjsko tijelo ako je povodom tužbe upravni sud poništio i drugostupanjsko i prvostupanjsko rješenje te vratio predmet na ponovni postupak prvostupanjskom tijelu, a ne tuženom drugostupanjskom tijelu. Nadležno je javnopravno tijelo dužno u roku od 15 dana dostaviti odgovor na zahtjev za izvršenje u kojem se mora očitovati je li presuda izvršena i o tome dostaviti dokaz, a ako presuda nije izvršena, mora obrazložiti razloge (čl. 152. st. 2. ZUS-a/24). U slučaju da u propisanom roku ne dostavi odgovor, predviđena je novčana kazna za čelnika tijela⁵⁶ (v. *infra* poglavlje

postupiti sukladno izreci presude, te su vezana pravnim shvaćanjem i primjedbama suda (čl. 81. st. 1. i 2. ZUS-a).“

54 U literaturi se propuštanje donošenja nove odluke u propisanom, odnosno ostavljenom roku naziva pasivnim neizvršenjem presude, a donošenje odluke protivno izreci presude, pravnom shvaćanju ili primjedbama suda naziva se aktivnim neizvršenjem presude. V. u: Alen Rajko, „Razlozi neizvršenja odluka upravnog suca i sredstva pravne zaštite u slučaju neizvršenja“, *Zbornik radova Pravnog fakulteta u Splitu* 52, br. 1 (2015): 246 te Božidar Horvat, „Upravni spor od podnošenja tužbe do izvršenja – sporna pitanja u praksi“, *Zbornik radova Pravnog fakulteta u Splitu* 52, br. 1 (2015), 235-236.

55 Staničić, Britvić, Vetma i Horvat, *Komentar Zakona o upravnim sporovima*, 274; Rajko, „Hrvatsko uređenje izvršenja presude“, 116.

56 S tim u vezi Rajko napominje da bi se u rješenju suda kojim se zahtjev za izvršenje dostavlja na odgovor trebalo uvrstiti i upozorenje o posljedicama u slučaju propuštanja dostave odgovora

3.3.). Premda to nije izričito propisano, smatramo da bi sud, u slučaju da je u upravnom sporu sudjelovala i zainteresirana osoba, podneseni zahtjev za izvršenje presude trebao dostaviti i njoj. Zainteresirana osoba bi imala pravo, ali ne i dužnost, da u propisanom roku dostavi odgovor na zahtjev.

Kad tuženik odnosno tijelo nadležno za izvršenje propusti, u roku određenom presudom, donijeti odluku u izvršenju presude ili novu odluku donese protivno izreci, pravnom shvaćanju ili primjedbama suda, tužitelj bi, u pravilu, svoja prava trebao štiti u postupku pokrenutom zahtjevom za izvršenje presude, a ne u upravnom sporu pokrenutom zbog šutnje uprave ili protiv nove odluke.⁵⁷ Međutim, neće uvijek biti jednostavno utvrditi je li javnopravno tijelo postupilo u skladu s pravnim shvaćanjima i primjedbama suda.⁵⁸ Za tužitelja bi moglo biti svrsishodnije da pokrene novi upravni spor u kojem se može pozivati na bilo koji razlog nezakonitosti, umjesto da podnese zahtjev za izvršenje presude u kojem se razloži za poništavanje nove odluke ograničavaju samo na postupanje protivno izreci presude, pravnom shvaćanju ili primjedbama suda (čl. 155. st. 1. ZUS-a/24, v. *infra* poglavlje 3.4.). U slučaju da je tužitelj podnio i zahtjev za izvršenje presude i pokrenuo upravni spor protiv nove odluke, smatramo da bi se prvo trebao riješiti zahtjev za izvršenje presude, a upravni spor povodom tužbe bi se mogao prekinuti odgovarajućom primjenom odredbi o prekidu upravnog spora (čl. 105. ZUS-a/24).

3.3. Postupak po zahtjevu kad nova odluka nije donesena u roku koji je određen presudom

Kada je riječ o podnošenju zahtjeva za izvršenje presude zbog toga što nova odluka nije donesena u roku koji je određen presudom, sud će ocijeniti opravdanost razloga koje javnopravno tijelo navede u svojem odgovoru na zahtjev za izvršenje. Ako nova odluka nije donesena u roku koji je određen presudom zbog opravdanih razloga, sud će tuženiku odnosno tijelu nadležnom za izvršenje odrediti novi rok za izvršenje presude, u skladu s okolnostima konkretnog slučaja (čl. 153. ZUS-a/24).

Ako tuženik, odnosno tijelo nadležno za izvršenje bez opravdanih razloga ne donese novu odluku u roku koji je određen presudom, sud će čelniku nadležnog

na izvršenje. V. u: Alen Rajko, *Glavne promjene koje donosi novi Zakon o upravnim sporovima – 8. epizoda (izvršenje sudskih odluka)*, pristup 15. studenoga 2024., <https://www.iusinfo.hr/aktualno/u-sredistu/glavne-promjene-koje-donosi-novi-zakon-o-upravnim-sporovima-8-epizoda-izvršenje-sudskih-odluka-60154>.

57 Alen Rajko, „Izvršenje odluka upravnih sudova nakon druge Novele Zakona o upravnim sporovima“, *Informator* 63, br. 6347 (2015): 3.

58 Kako pojašnjava Rajko, u pravilu je jednostavnije utvrditi je li nadležno tijelo postupilo u skladu s izrekom sudske presude (primjerice, je li donijelo rješenje kojim se stranci priznaje pravo priznato sudskom presudom), nego je li postupilo u skladu s pravnim shvaćanjem i primjedbama suda iznesenima u obrazloženju presude. Također, jednostavnije će biti utvrditi je li došlo do nepostupanja po presudi suda kad je sud uputio nadležno javnopravno tijelo da u ponovnom postupku izvede određeni dokaz ili da o rezultatima dopunjenoga dokaznog postupka prije donošenja novog rješenja stranci omogući izjašnjenje, nego kad je riječ o korištenju općenitih izraza (poput „potrebno je potpuno i pravilno utvrditi činjenično stanje“). V. u: Rajko, „Izvršenje odluka upravnih sudova“, 3.

javnopravnog tijela rješenjem⁵⁹ izreći novčanu kaznu u iznosu do 30 % prosječne godišnje bruto plaće ostvarene u Republici Hrvatskoj u prethodnoj godini. Jednako će postupiti i ako u roku od 15 dana tuženik, odnosno tijelo nadležno za izvršenje ne dostavi sudu odgovor na zahtjev za izvršenje (čl. 154. st. 1. ZUS-a/24). Sud će izricati daljnje novčane kazne unutar utvrđenog raspona sve dok tuženik, odnosno tijelo nadležno za izvršenje ne donese novu odluku o izvršenju presude (čl. 154. st. 2. ZUS-a/24). Ovim se odredbama povisio iznos novčanih kazni koji se može izricati čelnicima javnopravnih tijela, s obzirom na to da je prethodni iznos do visine jednomjesečne prosječne neto plaće bio nerazmjerno nizak u odnosu na novčane kazne koje se mogu izricati u skladu sa ZUP-om.⁶⁰ Time je ispravljen dotadašnji neopravdano povoljniji položaj obveznika izvršenja prema ZUS-u u odnosu na značajno više iznose novčanih kazni koje se mogu izricati fizičkim i pravnim osobama prema ZUP-u.⁶¹

Postupak je naplate novčane kazne detaljno reguliran novim odredbama (čl. 154. st. 2.-5. ZUS-a/24),⁶² kao i postupak u slučaju da rješenje o izricanju novčane kazne bude naknadno poništeno ili preinačeno (čl. 154. st. 6. i 7. ZUS-a/24).⁶³ Posebno je važno što su obveznici plaćanja novčanih kazni čelnici javnopravnih tijela, a ne službene osobe ili sredstva iz proračuna.⁶⁴ Time se osigurava da odgovornost za

59 Protiv rješenja o novčanoj kazni žalba je dopuštena (v. čl. 156. st. 4. ZUS-a/24).

60 Čl. 142. st. 2. ZUP-a koji se odnosi na prisilno izvršenje nenovčanih obveza novčanom kaznom glasi: „Novčana kazna kojom se fizička osoba prisiljava na izvršenje izriče se rješenjem u iznosu do dvije prosječne godišnje bruto plaće ostvarene u Republici Hrvatskoj u prethodnoj godini. Novčana kazna kojom se pravna osoba prisiljava na izvršenje izriče se rješenjem odgovornoj osobi te pravne osobe u iznosu do deset prosječnih godišnjih bruto plaća ostvarenih u Republici Hrvatskoj u prethodnoj godini. Žalba na rješenje o novčanoj kazni ne odgađa izvršenje rješenja.“

61 Rajko, „Hrvatsko uređenje izvršenja presude“, 117.

62 Novčana se kazna uplaćuje u korist prihoda državnog proračuna. Ako čelnik tijela u roku koji je sud odredio rješenjem ne dostavi dokaz o uplati novčane kazne, sud će rješenje o novčanoj kazni s potvrdom ovršnosti dostaviti Financijskoj agenciji radi provedbe ovrhe na novčanim sredstvima u skladu s odredbama zakona kojim se uređuje provedba ovrhe na novčanim sredstvima (čl. 154. st. 3. ZUS-a/24). Ako Financijska agencija u roku od godine dana od dana primitka rješenja o novčanoj kazni ne provede ovrhu na novčanim sredstvima čelnika tijela u skladu s odredbama zakona kojim se uređuje provedba ovrhe na novčanim sredstvima u cjelokupnom iznosu izrečene novčane kazne, dostavit će rješenje nadležnoj ispostavi Područnog ureda Porezne uprave prema prebivalištu kažnjene osobe radi prisilne naplate izrečene novčane kazne prema propisima o prisilnoj naplati poreza (čl. 154. st. 4. ZUS-a/24). Ako kažnjena osoba nema prebivalište na području Republike Hrvatske, Financijska agencija dostavit će rješenje o novčanoj kazni ispostavi Područnog ureda Porezne uprave prema sjedištu suda koji je donio rješenje (čl. 154. st. 5. ZUS-a/24).

63 Ako je rješenje o izricanju novčane kazne poništeno ili preinačeno, čelnik tijela kojem je naplaćena izrečena novčana kazna može u roku od tri mjeseca od dana primitka tog rješenja u istom postupku zatražiti od suda da naloži Republici Hrvatskoj isplatu neosnovano naplaćenog iznosa novčane kazne. Ako taj zahtjev bude podnesen nakon isteka toga roka, sud će ga odbaciti (čl. 154. st. 6. ZUS-a/24). Zahtjev za isplatu na temelju rješenja kojim se nalaže Republici Hrvatskoj isplata neosnovano naplaćenog iznosa novčane kazne podnosi se ministarstvu nadležnom za poslove pravosuđa (čl. 154. st. 6. ZUS-a/24).

64 Rajko, „Hrvatsko uređenje izvršenja presude“, 114 i 116.

plaćanje kazni leži izravno na čelnicima kao odgovornim osobama za zakoniti rad javnopravnih tijela. Također se izbjegava korištenje javnih sredstava za pokrivanje kazni, što dodatno doprinosi osiguravanju izvršenja sudskih odluka u upravnim sporovima.

3.4. Postupak po zahtjevu kad je nova odluka donesena protivno izreci presude, pravnom shvaćanju ili primjedbama suda

Prema ZUS-u/14, u postupku povodom zahtjeva za izvršenje presude u slučajevima kada je novo rješenje doneseno protivno izreci presude, pravnom shvaćanju ili primjedbama suda, sud nije imao ovlast donijeti presudu kojom bi se novo rješenje poništilo, već je jedino mogao utvrditi nedopustivost izvršenja novog rješenja. Time je u praksi moglo doći do pravno neprihvatljive pojave⁶⁵ da istovremeno o istoj upravnoj stvari egzistiraju dva rješenja: jedno rješenje koje doneseno protivno izreci, pravnom shvaćanju ili primjedbama suda, ali koje sud nema ovlast poništiti u postupku povodom zahtjeva za izvršenje, te drugo rješenje koje je doneseno nakon što je sud povodom zahtjeva za izvršenje naložio donošenje novog rješenja.

Novim se odredbama nastojao riješiti navedeni problem. Propisano je da će sud nakon primitka odgovora na zahtjev za izvršenje ili nakon isteka roka za dostavu odgovora na zahtjev za izvršenje, presudom bez održavanja rasprave poništiti odluku koja je donesena protivno izreci presude, pravnom shvaćanju ili primjedbama suda i naložiti tuženiku, odnosno tijelu nadležnom za izvršenje da u određenom roku izvrši presudu (čl. 155. st. 1. ZUS-a/24). Također će u izreci presude čelniku nadležnog javnopravnog tijela izreći novčanu kaznu u iznosu do 30 % prosječne godišnje bruto plaće ostvarene u Republici Hrvatskoj u prethodnoj godini (čl. 155. st. 2. ZUS-a/24).⁶⁶

S obzirom na to da će u slučaju općenitih upravnosudskih uputa, poput dužnosti javnopravnog tijela da u ponovljenom postupku potpuno i pravilno utvrdi činjenično stanje, biti teže dokazati da je javnopravno tijelo postupilo protivno primjedbama suda bez mogućnosti provođenja rasprave,⁶⁷ smatramo da tužitelj ima pravo pokrenuti novi upravni spor umjesto podnošenja zahtjeva za izvršenje presude. Naročito bi tužitelj imao pravo na to ako smatra da je nova odluka nezakonita iz razloga koji nisu obuhvaćeni presudom suda kojom je predmet vraćen na ponovni postupak. Smatramo da bi u protivnom bilo povrijeđeno ustavno pravo na pristup sudu, ako bi se tužba protiv nove odluke tretirala kao zahtjev za izvršenje presude.

65 O tome v. u: Rajko, „Izvršenje odluka upravnih sudova“, 3.

66 Na postupak izricanja i prisilne naplate novčane kazne primjenjuje se prethodno opisan postupak (čl. 154. ZUS-a/24, v. *supra* poglavlje 3.3.).

67 U tom pogledu Rajko navodi sljedeće: „Odgovor na pitanje je li u nastavku upravnog postupka nakon donošenja kasacijske presude činjenično stanje potpuno odnosno pravilno utvrđeno više pripada u domenu (novog) upravnog spora, nego postupka izvršenja. Ovako bi sud u postupku izvršenja, a ne u „pravome“ sporu sa svim njegovim fazama, bio dužan bez rasprave donijeti presudu i utvrditi je li obveznik izvršenja postupio prema široko formuliranoj uputi upravnog suda, te ako utvrdi da nije, ujedno čelniku javnopravnog tijela izreći novčanu kaznu.“ V. u: Rajko, *Glavne promjene koje donosi novi Zakon*.

3.5. Odlučivanje o zahtjevu za izvršenje presude

U pogledu odlučivanja o zahtjevu za izvršenje presude, kao i prema dosadašnjim odredbama, propisano je da će sud rješenjem odbaciti zahtjev za izvršenje podnesen od strane neovlaštene osobe te preuranjen zahtjev (čl. 156. st. 1. ZUS-a/24) te da će rješenjem odbiti zahtjev ako se odnosi na tijelo koje nije obveznik izvršenja presude ili ako je zahtjev neosnovan zbog drugih razloga⁶⁸ (čl. 156. st. 2. ZUS-a/24). Razlika je u tome što su dodatno propisani razlozi za obustavu postupka. Sud će rješenjem obustaviti postupak ako podnositelj odustane od zahtjeva za izvršenje, ako je presuda izvršena prije donošenja odluke o zahtjevu ili ako je tijekom postupka izvršenja presuda koja se izvršava stavljena izvan snage (čl. 156. st. 3. ZUS-a/24). Prema prijašnjem uređenju, ako je presuda bila izvršena prije donošenja odluke o zahtjevu, sud bi rješenjem odbio zahtjev. Međutim, sada je ispravno propisano da će se u tom slučaju obustaviti postupak.⁶⁹ Dodatno je propisano da, ako obveznik izvršenja izvrši presudu nakon isteka roka za njezino izvršenje i nakon što je zaprimio zahtjev za izvršenje, predlagatelj izvršenja ima pravo na naknadu troškova koji su nastali povodom podnošenja tog zahtjeva (čl. 147. st. 7. ZUS-a/24). Smisao je ove odredbe potaknuti javnopravna tijela da izvršavaju presude unutar propisanog roka, a ne nakon primitka zahtjeva za izvršenje.

Žalba bi trebala biti dopuštena protiv svih rješenja i presuda donesenih u postupku povodom zahtjeva za izvršenje. Međutim, čini se da je u odredbi omaškom propušteno navesti da je žalba također dopuštena protiv rješenja o odbacivanju i odbijanju zahtjeva za izvršenje, kao i protiv rješenja o obustavi postupka. Naime, u čl. 156. st. 4. ZUS-a/24 navodi se da je protiv rješenja i presude upravnog suda iz čl. 152.-155. ovog Zakona žalba dopuštena, a postupak po žalbi hitan. Riječ je o rješenju kojim se nalaže novi rok za izvršenje presude u slučaju opravdanih razloga, rješenju kojim se izriče novčana kazna čelniku tijela te o presudi kojom se poništava odluka donesena protivno izreci presude, pravnom shvaćanju ili primjedbama suda. Donošenje rješenja o odbacivanju zahtjeva, odbijanju zahtjeva i obustavi postupka regulirano je čl. 156. st. 1.-3. ZUS-a/24. Doslovno tumačenje odredbe čl. 156. st. 4. ZUS-a/24 sugerira da žalba protiv tih rješenja nije dopuštena, što smatramo pogrešnim. Trebalo bi ispravno protumačiti da je žalba dopuštena i protiv rješenja iz čl. 156. ZUS-a/24. Uostalom, to je bilo predviđeno i u prije važećim odredbama, a zakonodavac sigurno nije imao namjeru pogoršati položaj stranaka ukidanjem prava na podnošenje žalbe koje je ranije postojalo.

Naposljetku, zadržana je odredba prema kojoj zbog štete nastale neizvršenjem, odnosno nepravodobnim izvršenjem presude donesene u upravnom sporu, tužitelj ima pravo na naknadu koja se ostvaruje u postupku pred sudom opće nadležnosti (čl. 156. st. 5. ZUS-a/24). S druge strane, ZUS/24 više ne sadrži raniju odredbu prema kojoj se rješenje kojim je zahtjev usvojen i određeno prisilno izvršenje presude dostavlja

68 U pravilu će se zahtjev odbiti ako sud ne može zaključiti da je nadležno tijelo postupilo protivno izreci presude, pravnom shvaćanju ili primjedbama suda.

69 Na potrebu takvog rješenja ukazivali su pojedini autori, v. u: Staničić, Britvić Vetma i Horvat, *Komentar Zakona o upravnim sporovima*, 273.

i tijelu koje je prema posebnim propisima nadležno za nadzor nad javnopravnim tijelom nadležnim za izvršenje.

3.6. Izvršenje rješenja

Trenutak nastupa izvršnosti presude i rješenja (čl. 150. ZUS-a/24) uređen je na jednak način kao i prema ZUS-u/10. Što se tiče samog postupka izvršenja, tamo nije bilo značajnijih promjena. I dalje je propisano da rješenje protiv kojeg žalba nije dopuštena izvršava sud koji je rješenje donio (čl. 157. st. 1. ZUS-a/24) te da se na izvršenje pravomoćnih rješenja odgovarajuće primjenjuju odredbe koje se odnose na izvršenje pravomoćnih presuda (čl. 157. st. 2. ZUS-a/24). Jedina je razlika što je dodatno propisano da se izvršenje novčanih obveza određenih rješenjem provodi dostavom rješenja s potvrdom ovršnosti Financijskoj agenciji radi provedbe ovrhe na novčanim sredstvima stranke, u skladu s odredbama zakona kojim se uređuje provedba ovrhe na novčanim sredstvima (čl. 157. st. 3. ZUS-a/24).⁷⁰

4. ZAKLJUČAK

U upravnim sporovima u kojima je tužitelj postigao uspjeh, učinkovita zaštita njegovih prava i osiguranje objektivne zakonitosti zahtijevaju da javnopravna tijela poštuju i izvrše presudu. Pravomoćne sudske presude imaju obvezujuću snagu te odgovornost za osiguranje njihovog izvršenja leži na javnopravnim tijelima. U ovom se radu analizom dokazalo kako je novim ZUS-om/24 značajno unaprijeđeno uređenje postupka izvršenja upravnosudskih odluka, s posebnim naglaskom na rješavanje nedostataka povezanih s dotadašnjom podnormiranošću. Naime, iako su neki od prigovora riješeni zakonodavnom intervencijom iz 2014. godine, određena sporna pitanja i dalje su ostala otvorena.

U slučajevima kada povodom izvršenja presude nova odluka nije donesena u roku, novčane kazne koje su bile predviđene za čelnika javnopravnog tijela bile su previše blage. To je bilo posebno očito kada se usporede s kaznama koje se mogu izreći fizičkim i pravnim osobama prema ZUP-u. Novi je ZUS/24 značajno povećao kazne te je propisao njihovo izricanje i u slučaju da u propisanom roku nadležno tijelo ne dostavi odgovor na zahtjev za izvršenje, što bi moglo dovesti do veće odgovornosti za pravovremeno i učinkovito izvršenje presuda. Tome bi također, u određenoj mjeri, mogla doprinijeti odredba prema kojoj, ako obveznik izvršenja izvrši presudu nakon isteka roka za njezino izvršenje i nakon što je primio zahtjev za izvršenje, predlagatelj izvršenja ima pravo na naknadu troškova koji su nastali povodom podnošenja tog zahtjeva. Navedenom se odredbom želi spriječiti nepravovremeno izvršenje presuda i osigurati da obveznici izvršenja snose troškove koje su predlagatelji imali zbog potrebe da pokrenu postupak izvršenja presude.

Kada je riječ o slučajevima u kojima je nova odluka donesena protivno izreci presude, pravnom shvaćanju ili primjedbama suda, kao glavni problem isticalo se

⁷⁰ Također je dodan posebni dio koji se odnosi na izricanje novčanih kazni sudionicima postupka i postupak izvršenja rješenja o izrečenoj novčanoj kazni (čl. 167. ZUS-a/24).

to da sud nije u mogućnosti poništiti takvu odluku, niti svojom odlukom zamijeniti pojedinačnu odluku javnopravnog tijela. Stoga je novom odredbom propisano da će sud bez održavanja rasprave poništiti odluku donesenu protivno presudi i naložiti tuženiku ili nadležnom tijelu da izvrši presudu u određenom roku. U izreci presude, sud će također izreći novčanu kaznu čelniku nadležnog javnopravnog tijela. Cilj je novih odredbi spriječiti nastanak novih (suvišnih) sporova i osigurati da se institut pravomoćnosti poštuje, na što je upozorio Ustavni sud Republike Hrvatske u svojoj odluci u predmetu U-III/2738/2019 od 10. lipnja 2020. Iz sudske prakse proizlazi da je nedostatak djelotvornih sankcija jedan od ključnih problema u neizvršavanju upravnosudskih odluka.⁷¹ Stoga je bilo važno novim ZUS-om/24 predvidjeti primjenu sankcija i u slučaju tzv. aktivnog neizvršenja presuda, posebno u slučajevima kada upravni sud ne može sam meritorno riješiti predmet. Smatramo da bi sankcioniranje odgovornih za postupanje protivno presudama trebalo doprinijeti osiguranju učinkovitosti sustava izvršenja presuda.

U radu smo također identificirali određena pitanja koja su ipak ostala otvorena, a za koja ne postoje izričite norme i za koja su potrebna odgovarajuća tumačenja. Iako to nije izričito propisano, sud bi trebao dostaviti zahtjev za izvršenje presude zainteresiranoj osobi koja je sudjelovala u upravnom sporu. Zainteresirana osoba imala bi pravo, ali ne i obvezu, da u propisanom roku dostavi odgovor na zahtjev.

Uočene su i situacije u kojima bi za tužitelja bilo povoljnije pokrenuti novi upravni spor umjesto podnošenja zahtjeva za izvršenje, s obzirom na to da se u postupku izvršenja mogu uspješno isticati samo razlozi koji se odnose na postupanje protivno izreci presude, pravnom shvaćanju ili primjedbama suda, dok se novi upravni spor može pokrenuti zbog bilo kojeg razloga nezakonitosti. Pri tome nije isključena mogućnost pokretanja oba postupka. Eventualne tvrdnje o zlouporabi prava zbog paralelnog iniciranja oba postupka ne bi trebale biti ishitrene, uzimajući u obzir da je riječ o novim odredbama čija će se primjena i učinak u praksi tek vidjeti.

U odredbama kojima se uređuje pitanje dopuštenosti žalbe protiv odluka donesenih povodom zahtjeva za izvršenje, čini se da je propušteno navesti da je žalba dopuštena i protiv rješenja o odbacivanju i odbijanju zahtjeva za izvršenje, kao i protiv rješenja o obustavi postupka. S obzirom na to da je žalba bila predviđena i u ranije važećim odredbama i da je opći cilj novih odredbi bio osigurati bolju zaštitu stranaka, smatramo da je riječ o omašci i da bi žalba trebala biti dopuštena.

Zaključno, smatramo da će novo uređenje postupka izvršenja upravnosudskih odluka imati pozitivan utjecaj na disciplinu javnopravnih tijela te da će potaknuti njihovo odgovornije pristupanje izvršenju presuda. Detaljno uređeni postupak i veće sankcije mogu djelovati i kao preventivna mjera te potaknuti javnopravna tijela da izvršavaju presude u zadanom roku i u skladu s pravnim shvaćanjima ili primjedbama suda.

71 Šikić i Ofak, „Pravo na izvršenje“, 220.

LITERATURA

Knjige i članci:

1. Abramović, Andrej. „Obveznost izvršenja upravnosudskih odluka“. U: *Aktualnosti hrvatskog zakonodavstva i pravne prakse*, ur. Đuro Sessa, 643-648. Zagreb: Društvo za građanskopravne znanosti i praksu Hrvatske, 2013.
2. Đerđa, Dario. „Izvršenje upravnosudskih odluka u hrvatskom i usporednom pravu“. *Zbornik radova Pravnog fakulteta u Splitu* 52, br. 1 (2015): 131-157.
3. Đerđa, Dario i Marko Šikić. *Komentar Zakona o upravnim sporovima*. Zagreb: Novi informator, 2012.
4. Gjidara, Marc. „Les causes d’inexécution des décisions du juge administratif et leurs remèdes“. *Zbornik radova Pravnog fakulteta u Splitu* 52, br. 1 (2015): 69-109.
5. Horvat, Božidar. „Upravni spor od podnošenja tužbe do izvršenja – sporna pitanja u praksi“. *Zbornik radova Pravnog fakulteta u Splitu* 52, br. 1 (2015): 221-242.
6. Malenica, Ivan. „Izvršenje upravnosudskih odluka u hrvatskom i poredbenom pravu“. Doktorska disertacija. Zagreb: Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu, 2020.
7. Medvedović, Dragan. „Upravno sudstvo u Hrvatskoj – prilog za povijesni pregled“. U: *Hrestomatija upravnog prava*, ur. Dragan Medvedović, 309-356. Zagreb: Suvremena javna uprava, 2003.
8. Omejec, Jasna. *Konvencija za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda u praksi Europskog suda za ljudska prava: Strasbourški acquis*. Zagreb: Novi informator, 2014.
9. Rajko, Alen. „Hrvatsko uređenje izvršenja presude donesene u upravnom sporu u svjetlu preporuka i drugih dokumenata Vijeća Europe“. *Godišnjak Akademije pravnih znanosti Hrvatske* 13, br. 1 (2022): 107-121.
10. Rajko, Alen. „Izvršenje odluka upravnih sudova nakon druge Novele Zakona o upravnim sporovima“. *Informator* 63, br. 6347 (2015): 1-3 i 20.
11. Rajko, Alen. „Izvršenje presuda upravnih sudova u Hrvatskoj – otvorena pitanja i mogućnosti njihova rješavanja“. *Sveske za javno pravo* 4, br. 14 (2013): 21-26.
12. Rajko, Alen. „Razlozi neizvršenja odluka upravnog suca i sredstva pravne zaštite u slučaju neizvršenja“. *Zbornik radova Pravnog fakulteta u Splitu* 52, br. 1 (2015): 243-258.
13. Rajko, Alen i Vedran Juričić. „Izvršenje rješenja u upravnom sporu“. *Informator* 64, br. 6409 (2016): 1-6.
14. Staničić, Frane, Bosiljka Britvić Vetma i Božidar Horvat. *Komentar Zakona o upravnim sporovima*. Zagreb: Narodne novine, 2017.
15. Šikić, Marko. „Obveznost i izvršenje odluka donesenih u upravnom sporu“. *Zbornik radova Pravnog fakulteta u Splitu* 49, br. 2 (2012): 411-424.
16. Šikić, Marko. „Obveznost sudskih presuda“. U: *Upravno sudovanje u Hrvatskoj: okrugli stol održan 29. lipnja 2017. u palači Akademije u Zagrebu*, ur. Jakša Barbić, 147-155. Zagreb: Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, 2018.
17. Šikić, Marko i Lana Ofak. „Pravo na izvršenje upravnosudskih odluka kao jamstvo poštenog suđenja“. *Zbornik radova Pravnog fakulteta u Splitu* 52, br. 1 (2015): 203-221.

Pravni propisi:

1. Uredba o Upravnom sudu u Zagrebu, Narodne novine, br. 236. od 18. listopada 1939.
2. Ustav Republike Hrvatske, Narodne novine, br. 56/90., 135/97., 113/00., 28/01., 76/10., 5/14.
3. Vlada Republike Hrvatske. Konačni prijedlog zakona o upravnim sporovima od 29. veljače 2024.
4. Zakon o Državnom savjetu i upravnim sudovima, Službene novine, br. 111. od 22. svibnja 1922., br. 9-IV od 11. siječnja 1929. i br. 170. LXIV od 29. srpnja 1930.

5. Zakon o općem upravnom postupku, Narodne novine, br. 47/09., 110/21.
6. Zakon o preuzimanju Zakona o upravnim sporovima, Narodne novine, br. 53/91., 9/92., 77/92.
7. Zakon o upravnim sporovima, Narodne novine, br. 20/10., 143/12., 152/14., 94/16., 29/17., 110/21.
8. Zakon o upravnim sporovima, Narodne novine, br. 36/24.
9. Zakon o upravnim sporovima, Službeni list FNRJ, br. 23/52., Službeni list SFRJ, br. 16/65., 21/65.
10. Zakon o upravnim sporovima, Službeni list SFRJ, br. 4/77.

Sudska praksa:

1. Upravni sud u Rijeci, Us I-2059/2023-13 od 27. lipnja 2024.
2. Ustavni sud Republike Hrvatske, U-III/2738/2019 od 10. lipnja 2020.

Mrežne stranice:

1. Council of Europe. *Report on the Rule of Law - Adopted by the Venice Commission at Its 86th Plenary Session*. Pristup 15. studenoga 2024. [https://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD\(2011\)003rev-e](https://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD(2011)003rev-e)
2. Hrvatsko-francuski upravnopravni dani. *Izvršenje upravnih i upravnosudskih odluka 2014*. Pristup 15. studenoga 2024. <https://upravnopravnidani.pravst.unist.hr/publikacije/radovi/2014-2/>
3. Rajko, Alen. *Glavne promjene koje donosi novi Zakon o upravnim sporovima – 8. epizoda (izvršenje sudskih odluka)*. Pristup 15. studenoga 2024. <https://www.iusinfo.hr/aktualno/u-sredistu/glavne-promjene-koje-donosi-novi-zakon-o-upravnim-sporovima-8-epizoda-izvršenje-sudskih-odluka-60154>

Marko Šikić*
Lana Ofak**

Summary

THE BINDING FORCE OF COURT DECISIONS AND ENFORCEMENT ACCORDING TO THE NEW ADMINISTRATIVE DISPUTES ACT OF 2024

This paper examines key issues related to the binding nature of court decisions in administrative disputes and the procedure for their enforcement. Following the introductory chapter, the paper first presents the regulation of the binding nature of administrative court decisions and the enforcement procedure based on previous regulations (the Act on the Adoption of the Administrative Disputes Act of 1991 and the Administrative Disputes Act of 2010, including its amendments from 2014 regarding enforcement). The main part of the paper analyses the provisions of the new Administrative Disputes Act, which came into force on 1 July, 2024. These provisions aimed to regulate the enforcement procedure of administrative court decisions in more detail, thereby contributing to greater legal certainty and better protecting the rights of the involved parties. The paper concludes that the new provisions have corrected previously identified shortcomings in the legal regulation of the enforcement procedure. It also concludes that stricter sanctions for failing to enforce final judgments can positively influence the discipline of public authorities and act as a preventive measure, ensuring that these authorities enforce final judgments of administrative courts within the set deadlines and in accordance with the legal interpretations and observations of the court.

Keywords: *binding nature of court decisions; enforceability of court decisions; finality; enforcement; administrative dispute.*

* Marko Šikić, Ph.D., Full Professor, University of Zagreb, Faculty of Law; marko.sikic@pravo.unizg.hr. ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0146-9391>.

** Lana Ofak, Ph.D., Full Professor, University of Zagreb, Faculty of Law; lana.ofak@pravo.unizg.hr. ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7585-6370>.